

“Dit is de plaats”

In uitgestrekte, eenzame gebieden, waar de woeste natuur het contact tussen de mensen beperkt, ontstaan vaak eigenaardige gedachtenstromingen en opvattingen die van geslacht tot geslacht worden overgeleverd en in de kleine kring blijven voortleven. Dit soort “sektarisme” heeft onder meer in Amerika aanleiding gegeven tot het ontstaan van zeer merkwaardige geloofsbelijdenissen, waarvan de belangrijkste die van de *Mormonen* is. De Mormonen vormen een sekte die zich zelf noemt “Church of Jesus Christ of Latter Day

deze sekte was Joseph Smith, geboren in 1805 te Sharon, Vermont, USA. Naar zijn verhaal verscheen hem in 1820 de engel Moroni op de Cumoraheuvel ten westen van New York. Deze engel vertoonde zich regelmatig aan hem en zou hem in 1827 het geheim hebben geopenbaard, dat ergens in een bos onder een rots een kist met gouden tafelen verborgen lag. In deze gouden platen stond een onbekend schrift gegrift, dat echter met een speciale bril kon gelezen en vertaald worden: het was de ware godsdienst door Christus zelf na zijn opstanding in Amerika hersteld, maar die telooring en nu opnieuw, sedert de dood van Mormon, de laatste profeet, door Smith moet worden uitgedragen. Geholpen door de boer Harris en de onderwijzer

Gowstery werd dit verhaal opgetekend en uitgegeven in “The Book of Mormon”. Het werd geschreven in de stijl van het Oude Testament en in een hervormd Egyptisch schrift. Er ontstond een beweging die grote opgang maakte. Smith vestigde zich met zijn volgelingen in Fayette (New York), waar hij op 6 april 1830 een “kerk” stichtte. Hij zelf noemde zich priester, profeet en koning. Aanvankelijk liet Smith in zijn leer de polygamie (veelwijverij) op beperkte basis toe. Dat bezorgde hem ontzettend veel last en wegens nog andere moeilijkheden moesten de Mormonen reeds in 1831 New York verlaten. Zij trokken eerst naar de staat Ohio, vervolgens naar Missouri en eindelijk naar Illinois, waar Smith de stad Nauvoo stichtte. Hij ijverde voor het oprichten van een universiteit en de bouw van een grote tempel. Ook hier voerde hij de polygamie in. Afkeer hiervan samen met economische en politieke naijver gaven aanleiding tot relletjes. Smith stelde zich in 1844 kandidaat voor het presidentschap van de USA, waarbij hij ijverde voor radicale hervormingen. Toen hij zich op weg begaf om in Carthage de gouverneur van de staat Illinois te ontmoeten, werd hij aangehouden en samen met zijn broer in de gevangenis door de “heidenen” gelynacht. Zo kreeg de mormoonse godsdienst op 27 juni 1844 door de dood van haar leider de heiliging van het martelaarschap. Op dat ogenblik had Smith reeds 12 000 volgelingen. Toch zou deze kerk waarschijnlijk verdwenen zijn, indien de opvolger niet zulk een groot leider was geweest. Brigham Young (1801-1877), de bekwame organisator, werd na de dood van Smith samen met zijn volgelingen uit de staat Illinois verbannen. Hij nam niet alleen de profetenmantel en een deel van Smiths weduwen over, maar hij ontpopte zich weldra als een groot volksmenner. Hij trok

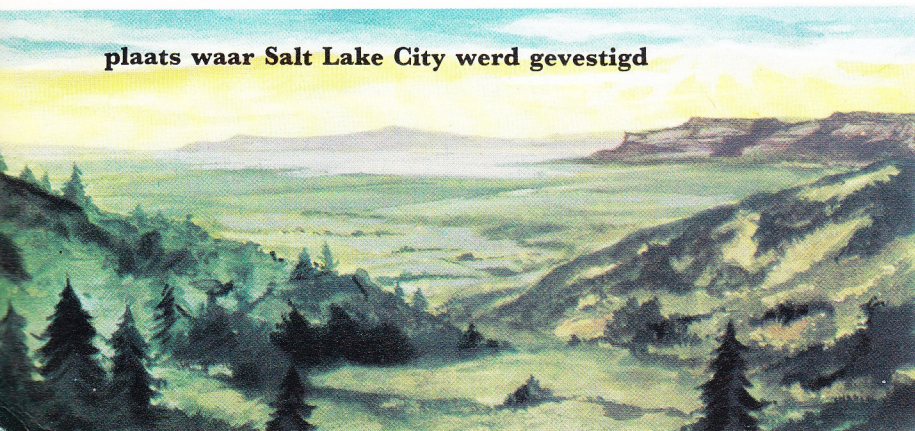

Saints” (Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen). Het aantal Mormonen wordt momenteel op 1 miljoen geschat, waarvan ongeveer de helft in de westelijke Amerikaanse staat Utah leeft. De profeet en stichter van

Brigham Young

plaats waar Salt Lake City werd gevestigd

met zijn groep in westelijke richting en tussen 1844 en 1847 doorkruisten zij, als in een volksverhuizing, de Verenigde Staten. Op 24 juli 1847 bereikten zij een verlaten en schrikwekkende vallei nabij het Groot Zoutmeer, gelegen in één van de westelijke uitlopers van de Rocky Mountains. "This is the place", zei Young en het grote Mormoonse Rijk was gesticht. 24 juli is voor de Mormonen nu nog altijd de grote herdenkingsdag. Wat Young en zijn volgelingen in dit gebied - toen nog Mexicaans bezit - presteerden, grenst aan het ongelooflijke. In tijd van enkele jaren werd een woestijnachtige wildernis in een vruchtbaar land herschapen. Young zelf regelde alles: hij koos de gronden uit om akkers aan te leggen, hij deed irrigatiekanalen graven, vond procédés uit om de grond te ontzouten; hij dwong in de letterlijke zin van het woord de woestijn zijn snel groeiende bevolking te voeden. Hij stichtte bovendien een stad, Salt Lake City, nu de hoofdstad van de staat Utah, met een bevolking van bij de 200 000 inwoners. Salt Lake City is, alhoewel in 1847 gesticht, een voorbeeld van een moderne stad: rechtlijnige, brede straten, ver-

scheidene grote parken en frisse waterlopen. De stad kreeg een universiteit, die in 1950 bijna 10 000 studenten telde. Het middelpunt van de stad is het grote Temple Square, waar zich de kerkelijke gebouwen van de Mormonen bevinden. Young en zijn ambtsdragers oefenden een despotische macht uit, maar zijn verstand en welwillendheid maakten ze draaglijk. De polygamie bleef bestaan, maar werd beperkt tot de voornaamste figuren van de kerk. Het meervoudig huwelijk is voor de Mormonen geen toegevoegde aan de menselijke grillen, maar een beloning voor de vlijtigste en de sterksten, die voldoende hebben bewezen dat zij in staat zijn meer dan één gezin te onderhouden. Echtscheiding is niet toegelaten, zodat de Mormoonse polygamie een eigenaardig karakter van zedelijkheid bezit. In 1890 vaardigde Wilford Woodruff, één van Youngs opvolgers, een manifest uit, waarin de "heiligen" werden ontslagen van de "verplichting der veelwijverij", wegens "de wetten des lands". Alleen de "heidenen" noemen de stad van de Mormonen Salt Lake City. Zij zelf noemen haar Sion. Hoewel in de min-

Een eenvoudige jonge Amerikaanse boer die in 1820 door de Engel Moroni zou aangespoord zijn de ware godsdienst te verspreiden, lag aan de basis van een geloofsbelijdenis die nu door een miljoen mensen, vooral in de Amerikaanse staat Utah, wordt beleefd. Het succes van deze verspreiding was echter vooral het werk van Brigham Young, die een woestijn in vruchtbaar land omtoverde en Salt Lake City uit de grond stampte.

derheid, bezitten zij in de stad grond en macht. De gouverneur van Utah, de meeste senatoren, congresleden, plaatselijke notabelen en personen met sleutelposities zijn Mormonen. Alle grote instellingen, zoals banken, hotels, drukkerijen, dagbladen en zelfs de radiozender zijn eigendom van de Mormoonse Kerk. De Kerk is trouwens zeer rijk: elke Mormoon moet een tiende van zijn inkomsten aan haar afdragen! De levensregels zijn streng: geen alcohol, geen koffie, geen coca-cola, geen tabak! De Mormonen leven in de hoop, dat eens de hele wereld hun leer zal belijden!

trek der Mormonen

